

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLEΣ IR AUDITO TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Sąjūdžio a. 1, LT-42136 Rokiškis, tel. (8 458) 31 270, el.p.kontrol@rokiskis.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188662691

VEIKLOS AUDITO ATASKAITA

KOMUNALINĖS PASLAUGOS

2023 m. gruodžio 21 d. Nr. KAĮ-3

Rokiškis

Su auditu ataskaita galima susipažinti
Rokiškio rajono savivaldybės interneto puslapyje
adresu : www.rokiskis.lt

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	3
SANTRAUKA.....	4
Auditu svarba	4
Tikslas ir apimtis.....	4
Pagrindiniai auditu rezultatai	5
Rekomendacijos.....	7
ĮŽANGA	8
AUDITO REZULTATAI	9
1. NESUVALDYTAS SAVIVALDYBĖS ĮSISKOLINIMO AUGIMAS	9
1.1 Komunalinės išlaidos augo ir didino Savivaldybės kreditorinių įsiskolinimą	9
1.2 Komunalinių išlaidų augimas atitinka apskrities rajonų savivaldybių tendencijas	10
1.3 Asignavimų poreikis komunalinėms paslaugoms keičiasi	11
2. ĮSTAIGOSE NUSTATYTI KOMUNALINIŲ PASLAUGŲ SĄNAUDŲ PLANAVIMO IR APSKAITOS TRŪKUMAI BEI SĄNAUDŲ RODIKLIŲ REIKŠMINGI SKIRTUMAI.....	12
2.1 Komunalinių paslaugų sąnaudų augimą labiausiai įtakoja išaugusios išlaidos šildymui.....	13
2.2 Savivaldybės biudžetinių įstaigų komunalinių paslaugų sąnaudų didžiausi pokyčiai	14
2.3 Švietimo įstaigų komunalinių sąnaudų ir plotų rodikliai ženkliai skiriasi	15
2.4 Ne visos biudžetinės įstaigos teisingai apskaito komunalinių paslaugų išlaidas ir sąnaudas	18
3. NENAUDOJAMO NEKILNOJAMOJO TURTO MAŽĖJA, TAČIAU SPRENDIMAI DĖL DALIES JO NEPRIIMTI	19
3.1 Nekilnojamojo turto valdymas planuojanamas strateginiuose dokumentuose.....	20
3.2 Nerengiama Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaita	21
3.3 Nenaudojamo nekilnojamo turto plotai mažėja, tačiau sprendimai dėl dalies jo nepriimti ..	22
3.4. Nenaudojamų pastatų išlaikymas 2022 m. savivaldybei kainavo per 21,3 tūkst. Eur.....	23
3.5 Įstaigų pasiūlymai, kaip optimizuoti pastatų naudojimą ir sumažinti komunalinių paslaugų išlaidas	25
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	26
PRIEDAI	

PAGRINDINIAI FAKTAI

52,6 proc.

išaugo Savivaldybės biudžeto apimtis 2018-2022 metų laikotarpiu

79,3 Eur

teko komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidų 2022 m. vienam Rokiškio rajono savivaldybės gyventojui

2314,42 tūkst. Eur

2022 m. biudžetinės įstaigos patyrė komunalinių sąnaudų

49,5 proc.

biudžetinių įstaigų komunalinių sąnaudų sudaro švietimo įstaigų komunalinės sąnaudos

17 Eur

komunalinių sąnaudų teko 1-am švietimo įstaigų kvadratiniam metrui išlaikyti

286 Eur

komunalinių sąnaudų teko 1-am švietimo įstaigą lankančiam vaikui

16 kv. m.

vidutinis plotas, tenkantis 1-am švietimo įstaigą lankančiam vaikui

135

nekilnojamo turto vienetai, kurių plotas 23,2 tūkst. kv.m., nenaudojami savivaldybės funkcijoms atlikti

21,3 tūkst. Eur

Savivaldybei 2022 m. kainavo nenaudojamų pastatų komunalinės paslaugos

77,8 proc.

išaugo komunalinių paslaugų išlaidos 2018-2022 metų laikotarpiu. Jos augo sparčiau nei biudžeto apimtis

81 Eur

komunalinių išlaidų vienam gyventojui vidurkis Panevėžio apskrities rajonų savivaldybėse

51,7 proc.

komunalinių sąnaudų sudarė šildymo sąnaudos

67,2 proc.

švietimo įstaigų komunalinės sąnaudose 2022 m. sudarė šildymo sąnaudos

4 kartus

skiriasi komunalinės sąnaudos 1-am kvadratiniam metriui skirtingose švietimo įstaigose

15 kartų

skiriasi komunalinės sąnaudos tenkančios 1-am švietimo įstaigą lankančiam vaikui

12 kartų

skiriasi plotas, tenkantis 1-am švietimo įstaigą lankančiam vaikui

47 proc.

nepriimti sprendimai dėl nenaudojamų turto vienetų

1,52 Eur

vidutiniškai kainavo vienas nenaudojamas kv.m., kurio išlaikymui reikėjo komunalinių paslaugų

SANTRAUKA

Auditu svarba

Savivaldybės funkcijoms vykdyti biudžetinės įstaigos naudoja savivaldybės nekilnojamąjį turą. Viena iš šio turto grupių yra pastatai, kurių išlaikymui ir priežūrai perkamos komunalinės paslaugos. Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidas turėtų patirti visi nekilnojamomo turto (pastatų) naudotojai, tiek valdantys šį turą patikėjimo teise, tiek ir pagal panaudos bei nuomas sutartis.

Savivaldybės biudžetinės įstaigos 2022 m. turėjo 2237,3 tūkst. Eur komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidų ir patyrę 2314,42 tūkst. Eur komunalinių paslaugų sąnaudų. Palyginus su 2020 m. šios išlaidos išaugo 990,24 tūkst. Eur arba 79,4 proc., o sąnaudos - 849,0 tūkst. Eur arba 57,9 proc.

Komunalinių paslaugų kaštų didėjimą audituojamu laikotarpiu reikšmingai įtakojo dėl nepalankios geopolitinės situacijos išaugusios šių paslaugų kainos pasaulyje rinkose. Tačiau siekėme įvertinti ir kitą galimą šių kaštų augimo priežastį – savivaldybės funkcijoms nenaudojamų pastatų išlaikymą.

2020 m. atlikome Savivaldybės nekilnojamomo turto valdymo veiklos auditą¹, kurio metu nustatėme, kad 14,4 proc. Savivaldybės nuosavybės teise valdomo turto buvo nenaudojama savivaldybės funkcijoms². Turto valdytojai neapskaitė nenaudojamo nekilnojamomo turto išlaikymo kaštų. Nebuvo duomenų apie tai, kiek savivaldybei kainuoja nenaudojamo nekilnojamomo turto komunalinės paslaugos ir kitos su pastatų išlaikymu susijusios išlaidos.

Siekdamি įvertinti pokyčius šioje srityje ir nustatyti, ar Savivaldybės lėšos, valdant savivaldybės nekilnojamą turą (pastatus), naudojamos efektyviai, Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba suplanavo veiklos auditą „Komunalinės paslaugos“, kurį, pritarus Savivaldybės tarybos kontrolės komitetui, įtraukė į 2023 m. veiklos planą.

Auditu tikslas ir apimtis

Auditu tikslas – įvertinti, ar lėšos, valdant savivaldybės nekilnojamą turą (pastatus), naudojamos efektyviai.

Pagrindiniai auditu klausimai:

- Ar biudžeto asignavimų komunalinėms paslaugoms planavimas užtikrina efektyvų jų naudojimą?
- Kas įtakoja komunalinių sąnaudų dydį ir pokyčius Savivaldybės biudžetinėse įstaigose?
- Kaip sprendžiamos Savivaldybės funkcijoms vykdyti nenaudojamo nekilnojamomo turto problemos?

Audituojamieji subjektai – Rokiškio rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos.

Informaciją rinkome iš visų Rokiškio rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų, Rokiškio rajono savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybės administracija) turto valdymo ir ūkio skyriaus,

¹ <https://rokiskis.lt/wp-content/uploads/2019/04/veiklos-audito-ataskaita.pdf>.

² Savivaldybės funkcijoms atliki nenaudojamas 141 SNT vienetas ar jo dalis, kurie kartu apima 25,5 tūkst. kv.m. arba 14,4 proc. viso valdomo SNT ploto: 124 atskiri NT vienetai (20,5 tūkst. kv.m. arba 80 proc. nenaudojamo ploto); 17 – oje NT vienetų nenaudojamos patalpos. Daugiau nei pusė (58 proc.) iš 124 atskirų nenaudojamų NT vienetų yra ūkinės, pagalbinės paskirties menkaverčiai pastatai: sandėliai, tvartai, daržinės, katilinės, malkinės, ūkiniai pastatai, kiemo rūsiai ir pan.

seniūnijų. Audito metu vertinome įstaigų pateiktus duomenis, analizavome įstaigų biudžeto vykdymo bei veiklos rezultatų ataskaitų duomenis, surinkome komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidų duomenis Panevėžio regiono rajonų savivaldybių, juos palyginome su Rokiškio rajono savivaldybės duomenimis, tikrinome ir analizavome dokumentus, kuriuose priimti sprendimai dėl turto valdymo, apklausėme biudžetines įstaigas, siekdami nustatyti problemas ir surinkti pasiūlymus, susijusius su išlaidų už komunalines paslaugas mažinimu.

Audito metu įrodymai rinkti vadovaujantis nuostata, kad įstaigos pateikė išsamią ir objektyvią informaciją, o pateikti duomenys yra teisingi.

Audituojamasis laikotarpis – 2020 – 2023 m. 01-09 mėn.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiuju audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“.

Pagrindiniai audito rezultatai

Savivaldybės lėšų panaudojimas nekilnojamam turtui (pastatams) išlaikyti būtų efektyvesnis, jei pastoviai būtų analizuojamos ir laiku sprendžiamos nekilnoamojo turto valdymo problemas.

1. Nesuvaldytas savivaldybės įsiskolinimo augimas

- 1.1. 2018-2022 metų laikotarpiu Savivaldybės biudžeto apimtis augo, tačiau komunalinių paslaugų išlaidos jose didėjo sparčiau. Išaugo ne tik komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos, bet ir jų dalis visose prekių ir paslaugų išlaidose.
- 1.2. Išaugusios kainos, ypač degalų ir komunalinių paslaugų bei, to pasekoje, drastiškai išaugusios kompensacijos už šildymą, įtakojo ir Savivaldybės įsiskolinimo augimą.
- 1.3. Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidų 2020-2022 m. laikotarpiu augimo tendencija būdinga tiek Rokiškio rajono savivaldybei, tiek ir kitoms Panevėžio regiono rajonų savivaldybėms. Rokiškio rajono savivaldybės komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos, tenkančios 1-am gyventojui, neviršija šių savivaldybių vidurkio.

2. Įstaigose nustatyti komunalinių paslaugų sąnaudų planavimo ir apskaitos trūkumai bei sąnaudų rodiklių reikšmingi skirtumai

- 2.1. Savivaldybės biudžetinių įstaigų komunalinės sąnaudos 2022 m. sudarė 2314,42 tūkst. Eur ir palyginus su 2020 m. padidėjo 849 tūkst. Eur arba 57,9 proc.
- 2.2. Didžiąją dalį komunalinių paslaugų sąnaudų sudaro šildymo sąnaudos – 2022 m. - 51,7 proc. (1196,45 tūkst. Eur). Per dvejus metus (2020-2022 m.) jos padidėjo 70,9 proc.
- 2.3. Švietimo įstaigose nustatyti dideli skirtumai tarp 2022 m. komunalinių sąnaudų tenkančių 1-am kvadratiniam metriui, 1-am įstaigą lankančiam vaikui, tarp plotų tenkančių 1-am vaikui:
 - vidutinės komunalinių paslaugų sąnaudos 1 kv.m. yra 17 Eur, daugiausiai - 33 Eur, mažiausiai - 8 Eur. Skiriasi 4,1 karto.
 - komunalinių paslaugų vidutinės sąnaudos 1-am vaikui - 286 Eur/metams, didžiausios - 1399 Eur, mažiausios – 90 Eur. Skiriasi 15,5 karto.
 - vidutinis plotas, tenkantis 1-am vaikui yra 16 kv.m., didžiausias - 116 kv.m., mažiausias – 10 kv.m. Skiriasi 11,6 karto.

- 2.4. Savivaldybės švietimo įstaigose šildymo sąnaudos 2022 m. visose komunalinėse sunaudose sudarė 67,2 proc., tuo tarpu kai savivaldybės biudžetinių įstaigų vidurkis – 51,7 proc.
- 2.5. 2022 m. 5 įstaigos³ neapskaitė visų ar dalies komunalinių paslaugų išsigijimo sąnaudų straipsnių.
- 2.6. Vis dar nustatomi atvejai, kai įstaigos pačios neapmoka komunalinių paslaugų už naudojamus plotus, nes patalpos joms neperduotos⁴.
- 2.7. Nėra informacijos, kiek komunalinių sąnaudų biudžetinės įstaigos patyrė vykdydamos joms priskirtas funkcijas ir kiek apmokėjo už bendruomenes ar asociacijas, kurios nuo šių mokesčių atleistos.

3. Nenaudojamo nekilnojamojo turto mažėja, tačiau sprendimai dėl dalies jo nepriimti

- 3.1. Savivaldybės turto valdymo strategija yra parengta, jos vykdymas numatytas strateginiuose dokumentuose. Tačiau nepakankamai aiškus strategijoje apibrėžtų rodiklių - Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio naudojamo ir viso turto santykis, proc. ir Savivaldybės nekilnojamojo turto išlaikymo sąnaudų pokytis – apskaičiavimas.
- 3.2. Dėl nustatyta tvarka nerengiamos savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitos, strategijos vykdymo stebėseną yra nepakankama ir Savivaldybė gali neturėti reikiamų duomenų nekilnojamojo turto valdymo sprendimams priimti ir turtas gali būti valdomas neefektyviai.
- 3.3. Savivaldybė savo funkcijoms vykdyti nenaudoja 23,2 tūkst. kv.m. savo valdomų pastatų plotų. Nors šis plotas nuo 2020 m. sumažėjo 9,1 proc. (2,3 tūkst. kv.m.), tačiau vis dar sudaro per 13 proc. visų savivaldybės pastatų plotų.
- 3.4. 71 nenaudojamas pastatas/patalpa (arba 52,6 proc. visų nenaudojamų) yra įtraukti į viešame aukcione paduodamo nekilnojamojo turto sąrašą. Dėl kitų - 64 vnt (47,4 proc.) - sprendimai nepriimti.
- 3.5. Savivaldybės biudžetinėms įstaigoms nenaudojamo nekilnojamojo turto išlaikymas 2022 m. kainavo 21,3 tūkst. Eur.
- 3.6. Biudžetinių įstaigų apklausa parodė, kad jos savo valdomus nekilnojamojo turto plotus pilnai išnaudoja funkcijoms vykdyti ir nurodė neturinčios laisvų, nenaudojamų patalpų, o 5 įstaigoms patalpų net trūksta. Tačiau, tuštėjantys švietimo įstaigų pastatai kaimo vietovėse, verčia ieškoti sprendimų, kaip optimizuoti pastatų naudojimą ir sumažinti komunalinių paslaugų išlaidas.

³ Švietimo centras, Pedagoginė psichologinė tarnyba, Priešgaisrinė tarnyba, Jaunimo centras bei Turizmo ir verslo informacijos centras.

⁴ Rokiškio senamiesčio progimnazijos naudojimasis J. Tumo Vaižganto gimnazijos patalpomis (senieji rūmai) neįteisintas.

Rekomendacijos

Rokiškio rajono savivaldybei :

1. Imtis priemonių, kad Savivaldybės 2024-01-01 esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus paskoloms grąžinti) būtų ne didesnis už 2023-01-01 įsiskolinimą.
2. Užtikrinti, kad Savivaldybės biudžetinėje įstaigose ne rečiau kaip kartą metuose (metinės inventorizacijos metu) būtų identifikuojami nenaudojami pastatai ar jų plotai ir nustatyta tvarka priimami sprendimai.
3. Kasmet rengti ir viešinti savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitas, kaip tai nustato Savivaldybės tarybos patvirtintas tvarkos aprašas. Viešinti nenaudojamų pastatų / patalpų sąrašus.
4. Vykdysti nenaudojamo nekilnojamojo turto pokyčių stebėseną ir priimti optimalius turto valdymo sprendimus, užtikrinančius efektyvų savivaldybės lėšų naudojimą.
5. Apsvarstyti švietimo įstaigų funkcijoms vykdysti naudojamus pastatų (patalpų) plotus bei jų išlaikymo išlaidas, tenkančius 1 moksleivui (ugdytinui), ir ieškoti būdų komunalinių paslaugų sąnaudų efektyvumui didinti.
6. Peržiūrėti ir detalizuoti Turto valdymo strategijoje apibrėžtus rodiklius - Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio naudojamo ir viso turto santykis, proc. ir Savivaldybės nekilnojamojo turto išlaikymo sąnaudų pokytis – ir jų apskaičiavimą.
7. Nustatyta tvarka perduoti pastatus (patalpas) įstaigoms, faktiškai juos naudojančioms funkcijoms vykdyti, ir užtikrinti, kad jos pačios apmokėtų su šiu pastatų eksploataavimu susijusias komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidas.
8. Spręsti klausimą dėl biudžetinėse įstaigose neapskaitytų ir nevyriausybinių organizacijų nesumokėtų komunalinių paslaugų išlaidų.

Įstaigoms:

9. Švietimo centru, neapskaičiusiam komunalinių paslaugų, jas apskaityti vadovaujantis 11 VSAFAS nuostatomis.
10. Priešgaisrinei tarnybai, Jaunimo centru ir Turizmo ir verslo informacijos centru, neapskaičiusiems tam tikrų komunalinių paslaugų sąnaudų, ištaisyti apskaitos trūkumus ir užtikrinti, kad komunalinės sąnaudos būtų apskaitomos vadovaujantis 11 VSAFAS reikalavimais.

AUDITO REZULTATAI

1. NESUVALDYTAS SAVIVALDYBĖS ĮSISKOLINIMO AUGIMAS

- Biudžeto sandaros įstatymas numato asignavimų valdytojams atsakomybę už programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų sumų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą, už atsiskaitymus su visų rūšių energijos ir kitų darbų, paslaugų bei prekių tiekėjais¹⁰. Rodiklių įstatyme¹¹ nurodyta prievolė savivaldybėms, kad per metus savivaldybės įsiskolinimas (mokėtinis sumos, išskyrus paskolas) nedidėtų.

1.1 Komunalinės išlaidos augo ir didino Savivaldybės įsiskolinimą

- Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos yra prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidų straipsnio dalis. Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidas sudaro: šildymo išlaidos, įskaitant šildymui skirtą skystojo ir kietojo kuro įsigijimo, atvežimo, paruošimo išlaidas; elektros energijos, skirtos apšvietimui, šildymui ir kitoms reikmėms, išlaidos, videntiekio, kanalizacijos ir nuotekų valymo paslaugų apmokėjimo, šiukslių išvežimo išlaidos ir pan.¹²
- Penkių metų Savivaldybės biudžeto vykdymo, prekių ir paslaugų, komunalinių paslaugų įsigijimo kasinių išlaidų duomenys pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė. 5 metų biudžeto vykdymo rodikliai

Rodikliai	Metai						
	2018	2019	2020	2021	2022	5 metų pokytis	3 metų pokytis
Biudžeto vykdymas, tūkst. Eur	33063,1	33706,4	39395	41671	50458,8	X	X
Pokytis, palyginti su ankstesniais metais, %	X	1,9	16,9	5,8	21,1	52,6	28,1
Prekių ir paslaugų kasinės išlaidos, tūkst. Eur	6268	7426,4	7014,5	7943	8549,1	X	X
Pokytis, palyginti su ankstesniais metais, %	-	18,5	-55,5	13,2	7,6	36,4	21,9
Komunalinių paslaugų įsigijimo kasinės išlaidos, tūkst. Eur	1258,1	1440,1	1247,04	1553,76	2237,32	-	-
Pokytis, palyginti su ankstesniais metais, %	X	14,5	-13,4	24,6	44	77,8	79,4
Komunalinių išlaidų struktūra %	visose išlaidose	3,8	4,3	3,2	3,7	4,4	X
	prekėse ir paslaugose	20	19,4	17,8	19,6	26,2	X
							X

Šaltinis: Kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitas (forma Nr.2).

- Savivaldybės biudžeto apimtis kiekvienais metais augo, tačiau komunalinių paslaugų išlaidos jose didėjo sparčiau. Prekių ir paslaugų išlaidų apimtys taip pat augo (2023 m. asignavimus palyginus su 2022 m. 11,3 proc., o su 2019 m. 28,2 proc.), tačiau komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos augo labiau (2023 m. asignavimus palyginus su 2022 m. - 32,7 proc., o su 2019 m. - 106,1 proc.). Išaugo ne tik komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos, bet ir jų dalis visose prekių ir paslaugų išlaidose.

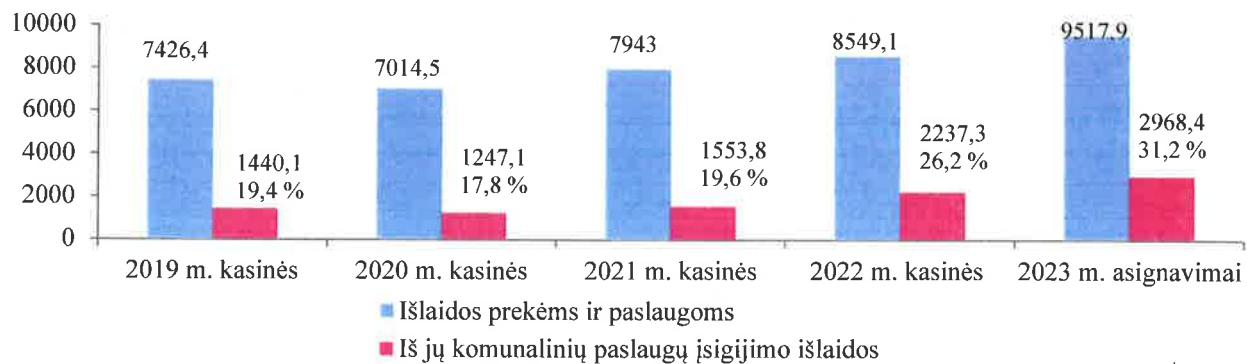
¹⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 7 str.

¹¹ Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2021-12-14 Nr. XIV-745, 13 str. 3 d.

¹² Lietuvos Respublikos Finansų ministro 2002-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetu pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su pakeitimais).

5. Išlaidų mažėjimas fiksuotas tik 2020 metais, t.y. pandeminiu laikotarpiu, kai buvo apribotos veiklos, kartu sumažinusios ir išlaidas. Ženkliausias didėjimas - 2022 metais, išaugus paslaugų kainoms, bei planuotas 2023 metams.
6. Kaip keitėsi komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos per 2019 - 2023 metų laikotarpį biudžetinėse ištaigose, palyginus su visa prekių ir paslaugų apimtimi, pateikta 1 pav.

1 pav. Rokiškio rajono savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitose pateiktos 5 metų išlaidos, tūkst. Eur / proc.

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Rokiškio rajono savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitas

7. Išlaidų didėjimas įtakojo ir Savivaldybės įsiskolinimo augimą. Savivaldybės ataskaitų duomenimis¹³, įsiskolinimo didėjimą lėmė išaugusios kainos, ypač degalų ir komunalinių paslaugų bei, to pasekoje, drastiškai išaugusios kompensacijos už šildymą.

Savivaldybė nesilaikė 2021 ir 2022 metų Rodiklių įstatymo reikalavimo, kad kreditoriniis įsiskolinimai (neįskaitant paskolų) nebūtų didesnis už praėjusių metų įsiskolinimą:

- per 2021 metus padidėjo 317,1 tūkst. Eur arba 108 proc.;
- per 2022 metus padidėjo 856,3 tūkst. Eur arba 140,2 proc.

1.2 Savivaldybės komunalinių išlaidų augimas atitinka apskrities rajonų savivaldybių tendencijas

8. Apskaičiavome Rokiškio rajono savivaldybės komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidas¹⁴, tenkančias 1-am gyventojui bei palyginome su kitų Panevėžio apskrities rajonų savivaldybių atitinkamais duomenimis. Rokiškio rajono savivaldybėje komunalinių paslaugų įsigijimas atitinka apskrities rajono savivaldybių vidurkį apskaičiavus vienam gyventojui. Informacija pateikta 3 lentelėje.

¹³ Rokiškio rajono savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaitos aiškinamasis raštas 2022 m. gruodžio 31 d.

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su pakeitimais):

2.2.1.1.20. Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos. Šildymo išlaidos, iškaitant šildymui skirtą skystojo ir kietojo kuro įsigijimo, atvežimo, paruošimo išlaidas; elektros energijos, skirtos apšvietimui, šildymui ir kitoms reikmėms, išlaidos, vandentiekio, kanalizacijos ir nuotekų valymo paslaugų apmokėjimo, šiukslių išvežimo išlaidos ir pan.

registre regiszruotiems profesinių sajungų susivienijimams ir kitiems subjektams, jeigu tai nustatyta įstatymuose, tarptautinėse sutartyse ar tarptautiniuose susitarimuose. Savivaldybės turto panaudos sutartyje turi būti nustatyta pagal panaudos sutartį perduodamo turto naudojimo paskirtis, panaudos gavėjo pareiga savo lėšomis atliliki nekilnojamoją daikto einamajį ir statinio kapitalinį remontą, kito ilgalaikio materialiojo turto remontą, apmokėti visas turto išlaikymo išlaidas, apdrausti gaunamą ilgalaikį materialųjį turą ir kitos Civiliniame kodekse nustatytos panaudos sąlygos. Savivaldybės taryba yra nusprendusi¹⁸, kad įstaigos, patikėjimo teise, panaudos ar nuomas pagrindais valdančios joms perduotą nekilnojamąjį turą (pastatus) ir juose vykdančios veiklą, apmoka komunalines paslaugas. Komunalinių paslaugų įsigijimo sąnaudos turi būti apskaitomos pagal 11 VSAFAS reikalavimus. Vietos savivaldos įstatymas¹⁹ nustato, kad Savivaldybių biudžetų lėšos gali būti naudojamos tik savivaldybių funkcijoms: savivaldybių tarybų ar merų tvirtinamiems savivaldybių planavimo dokumentams įgyvendinti, biudžetinėms įstaigoms išlaikyti ir viešųjų paslaugų teikimui organizuoti.

16. Surinkome ir analizavome įstaigų duomenis apie komunalinių paslaugų sąnaudas. Nustatėme ir vertiname komunalinių paslaugų struktūrą, jos pokyčius, komunalinių paslaugų sąnaudų dydį ir pokyčius įstaigose.
17. Vertiname savivaldybės švietimo įstaigų komunalines sąnaudas, tenkančias 1-am 1 kv.m., 1– am įstaigą lankančiam vaikui, ir patalpų plotą, tenkančią 1-am vaikui.

2.1 Komunalinių paslaugų sąnaudų augimą labiausiai įtakoja išaugusios išlaidos šildymui

18. Biudžetinių įstaigų komunalinių paslaugų sąnaudų struktūros ir jos pokyčių 2020 – 2022 m. laikotarpiu vertinimui surinkome duomenis apie šias sąnaudas iš veiklos rezultatų ataskaitų ir paprašėme įstaigų detalizuoti sumas pagal 11 VSAFAS nustatytas komunalinių paslaugų sąnaudų grupes²⁰ (4 priedas).
19. 4 lentelėje pateikiame duomenis apie Savivaldybės biudžetinių įstaigų 2020-2022 m. komunalinių paslaugų sąnaudas pagal straipsnius²¹.

4 lentelė. Rokiškio rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų komunalinės sąnaudos 2020 – 2022 m., tūkst. Eur

Eil. Nr.	Sąnaudų straipsnis/metai	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokyčiai per paskutinius metus		Pokyčiai per 2 metus	
					proc.	tūkst. Eur	proc.	tūkst. Eur
1	Komunalinių paslaugų sąnaudos iš viso:	1465,39	1826,63	2314,42	26,7	487,8	57,9	849,0
1.1	šildymo sąnaudos	699,90	916,67	1196,45	30,5	279,8	70,9	496,5
1.2	elektros energijos sąnaudos	418,74	488,86	694,19	42,0	205,3	65,8	275,5
1.3	vandentiekio ir kanalizacijos sąnaudos	45,61	61,46	83,28	35,5	21,8	82,6	37,7
1.4	kitų komunalinių paslaugų sąnaudos	301,2	359,7	340,5	-5,3	-19,2	13,0	39,3

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Rokiškio rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų veiklos rezultatų ataskaitas ir įstaigų pateiktus duomenis.

¹⁸ Savivaldybės tarybos sprendimai: 2020-05-29 Nr. TS-158; 2020-05-29 Nr. TS-158; 2021-04-30 Nr. TS-111.

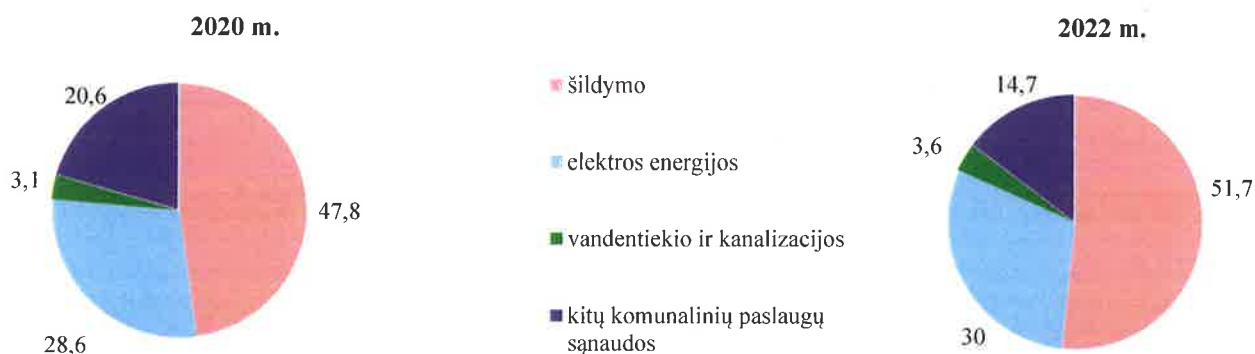
¹⁹ Lietuvos Respublikos vietas savivaldos įstatymas, 1994-07-07, Nr. I-533, 65 str. 3p.

²⁰ Komunalinių paslaugų sąnaudas sudaro šildymo, vandentiekio ir kanalizacijos, elektros energijos, šiukšlių išvežimo sąnaudos.

²¹ Komunalinės sąnaudos yra patikslintos, atėmus savo pobūdžiu nesusijusias su pastatų išlaikymu sąnaudas (ryšių ir bereikalingai apskaitytas vietinės rinkliavos sumas).

20. Savivaldybės biudžetinių įstaigų komunalinės sąnaudos 2022 m. sudarė 2314,42 tūkst. Eur ir palyginus su 2020 m. padidėjo 849 tūkst. Eur arba 57,9 proc. Komunalinių sąnaudų struktūroje 2022 m. didžiąją dalį sudarė šildymo sąnaudos – 51,7 proc. (1196,45 tūkst. Eur); per 2 metus jos padidėjo 496,5 tūkst. Eur arba 70,9 proc. Elektros energijos sąnaudos sudarė 30 proc. (694,19 tūkst. Eur), per 2 metus jos padidėjo 275,5 tūkst. Eur arba 65,8 proc.
21. Sąnaudų didėjimą labiausiai įtakojo Šilumos ir elektros energijos kainų didėjimas rinkose. Šilumos kainos augimą palyginome su AB Panevėžio energija 1 kWh kainos pokyčiais²². Nustatėme, kad kaina per dvejus metus pakilo beveik 120 proc., o per vienerius metus (2022 m.) - 61 proc. Tačiau 2023 m. ši kaina mažėjo ir iki lapkričio mėn. palyginti su metų pradžia, sumažėjo 22 proc. Šilumą Savivaldybės įstaigoms rajone²³ tiekia ir UAB „Rokiškio komunalininkas“, kurio kainos nuo 2022 m. sausio 1 d. padidėjo 26,9 proc.²⁴ UAB „Rokiškio komunalininkas“ kainos didėjo mažiau, tačiau išlieka aukštesnės nei AB Panevėžio energija. Elektros energijos kaina rinkoje statistikos departamento skelbiamais duomenimis²⁵ nuo 2020 m. iki 2022 m. pabaigos padidėjo apie 3 kartus²⁶. Tačiau 2023 m. I pusmečio duomenys jau rodo, kad kaina, palyginti su 2022 m. pabaiga, sumažėjo 37 proc.
22. Komunalinių paslaugų sąnaudų struktūra 2020 – 2022 m. pateikta 3 pav.

3 pav. Savivaldybės biudžetinių įstaigų komunalinių paslaugų sąnaudų struktūra proc.

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal įstaigų pateiktus duomenis.

2.2 Savivaldybės biudžetinių įstaigų komunalinių sąnaudų didžiausi pokyčiai

23. Nustatėme biudžetines įstaigas, kuriose didžiausios komunalinių paslaugų sąnaudos bei didžiausias jų pokytis. 2022 m. daugiausia šių sąnaudų patyrė:
- Savivaldybės administracija (su padaliniais) - 572,5 tūkst. Eur arba 24,7 proc. visų Savivaldybės biudžetinių įstaigų komunalinių sąnaudų;

²² Duomenys iš AB Panevėžio energija internetinės svetainės (Šilumos kainų istorija). 2021-01-01 – 4,24 ct/kWh; 2022-01-01 – 5,77 ct/kWh; 2023-01-01 – 9,31 ct/kWh; 2023-07-01 – 6,81 ct/kWh; 2023-09-01 – 7,0 ct/kWh; 2023-11-01 – 7,27 ct/kWh.

²³ Pandėlio, Juodupės, Obelių ir Kamajų miesteliai.

²⁴ Savivaldybės tarybos 2021-11-26 sprendimu Nr. TS-227, nustatyta 1 kWh kaina nuo 2022-01-01 buvo 11,99 ct/kWh., iki tol galiojo 2018-12-21 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-277 patvirtinta 1 kWh - 9,45 ct/kWh., kuri buvo taikoma nuo 2019-01-01.

²⁵ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S7R048#/>

²⁶ Pvz., Elektros energijos kainos ne namų ūkių vartotojams, kai metinis suvartojimas 2000–20000MWh: 2020P1 – 7,32 Eur/100kWh, 2022P2 – 24,46 Eur/100kWh (kaina be mokesčių ir rinkliavų), t.y. išaugo 3,3 karto. Pokyčiai 2023 m.: 2023P1 – 15,32 Eur/100kWh (t.y. per pusmetį sumažėjo 37,4 proc.).

- Pandėlio gimnazija – 166,6 tūkst. Eur (7,2 proc.);
 - J. Tumo – Vaižganto gimnazija – 161,8 tūkst. Eur (7 proc.);
 - Kamajų A. Strazdo gimnazija – 144,1 tūkst. Eur (6,2 proc.).
24. Per dvejus metus labiausiai padidėjo Kamajų A. Strazdo gimnazijos (70,3 tūkst. Eur arba 95,3 proc.), J. Tumo – Vaižganto gimnazijos (67,4 tūkst. Eur arba 71,4 proc.) ir Rokiškio krašto muziejaus (66,4 tūkst. Eur arba 15,1 proc.) komunalinių paslaugų sąnaudos.
25. 2022 m. daugiausia šildymo sąnaudų patyrė šios biudžetinės įstaigos:
- J. Tumo – Vaižganto gimnazija – 131,8 tūkst. Eur (11 proc. visų biudžetinių įstaigų šildymo sąnaudų);
 - Pandėlio gimnazija – 128,3 tūkst. Eur (10,7 proc.);
 - Savivaldybės administracija (su padaliniais) – 121,3 tūkst. Eur (10,1 proc.);
 - Juodupės gimnazija – 97,9 tūkst. Eur (8,2 proc.).
26. Per dvejus metus labiausiai padidėjo J. Tumo – Vaižganto gimnazijos (63,6 tūkst. Eur arba 93,1 proc.), Rokiškio baseino (48,3 tūkst. Eur arba 211 proc.) ir Juodupės gimnazijos (46,6 tūkst. Eur arba 90,8 proc.) šildymo sąnaudos.
27. 2022 m. daugiausia elektros energijos sąnaudų patyrė šios biudžetinės įstaigos:
- Savivaldybės administracija – 219,4 tūkst. Eur (31,6 proc. visų biudžetinių įstaigų elektros energijos sąnaudų);
 - Kamajų A. Strazdo gimnazija – 47,6 tūkst. Eur (6,9 proc.);
 - Rokiškio krašto muziejus – 40,9 tūkst. Eur (5,9 proc.);
 - Rokiškio baseinas – 40,7 tūkst. Eur (5,9 proc.).
28. Per dvejus metus labiausiai padidėjo Savivaldybės administracijos (46,5 tūkst. Eur arba 26,9 proc.), Kamajų A. Strazdo gimnazijos (32,2 tūkst. Eur arba 207,8 proc.), Rokiškio krašto muziejaus (27,7 tūkst. Eur arba 210,3 proc.) ir Socialinės paramos centro (22,9 tūkst. Eur arba 303,7 proc.) elektros energijos sąnaudos.
29. 49,5 proc. (1145,42 tūkst. Eur) visų komunalinių sąnaudų 2022 m, sudarė 15-os švietimo įstaigų²⁷ sąnaudos, o šių įstaigų šildymo sąnaudos - net 64,3 proc. (769,41 tūkst. Eur) visų savivaldybės biudžetinių įstaigų šildymo sąnaudų.
30. Savivaldybės administracijos komunalinių paslaugų sąnaudų struktūra 2022 m. skiriasi nuo kitų biudžetinių įstaigų sąnaudų struktūros: jei administracijos šildymo sąnaudos sudaro 21,2 proc. visų jos komunalinių paslaugų sąnaudų, tai kitų biudžetinių įstaigų ši dalis yra net 64,1 proc., o kitų komunalinių paslaugų (šiukslių išvežimas ir kt. sąnaudos) sąnaudos administracijoje sudaro 38 proc., tuo tarpu kitose biudžetinėse įstaigose – 5,5 proc.
31. Pagrindinė sąnaudų struktūros skirtumų priežastis – administracijos balanse nėra daug didelių plotų pastatų, kurių šildymui būtų reikalingos didelės lėšos, tuo tarpu savivaldybėje veikiančios kitos įstaigos (daugiausia - švietimo įstaigos) tokias sąnaudas patiria.
32. Todėl sekančiame audito klausime detaliau nagrinėsime švietimo įstaigų išlaikomus pastatus, įvertindami plotus, bei jų išlaikymo komunalines išlaidas tenkančius 1 moksleiviui.

2.3 Švietimo įstaigų komunalinių sąnaudų ir plotų rodikliai ženkliai skiriasi

33. Norėdami sužinoti, kiek komunalinių sąnaudų vidutiniškai tenka 1 savivaldybės valdomų pastatų kvadratiniam metriui, panaudojome 2020 m. nekilnojamomo turto valdymo audito metu surinktus

²⁷ Rokiškio J. Tumo -Vaižganto, Kamajų A. Strazdo, Obelių, Juodupės, Pandėlio gimnazijos, Senamiesčio, J. Tūbelio progimnazijos, Rokiškio pagrindinė mokykla, lopšeliai – darželiai „Varpelis“, „Nykštukas“, „Pumpurėlis“, Juodupės darželis, mokykla – darželis „Ažuoliukas“, Pandėlio universalus daugiafunkcis centras ir Panemunėlio mokykla – daugiafunkcis centras.

- duomenis apie valdomus plotus, nes naujesnių duomenų Savivaldybėje nesuradome. Apskaičiavome, kad 2022 m. 1 kv.m. teko beveik 14 Eur (13,83) komunalinių paslaugų sąnaudų.
34. Detalesnei analizei pasirinkome Savivaldybės švietimo įstaigų komunalinių paslaugų sąnaudas 2022 m. (5 priedas). Siekėme nustatyti, kokios yra švietimo įstaigų komunalinės sąnaudos tenkančios 1-am kvadratiniam metrui, 1-am švietimo įstaigą lankančiam vaikui ir koks patalpų plotas tenka 1-am įstaigą lankančiam vaikui bei įvertinti skirtumus.

Komunalinės sąnaudos 1-am kvadratiniam metrui švietimo įstaigose

35. Rinkdami duomenis pastebėjome, kad skiriasi švietimo įstaigų patalpų plotų duomenys deklaruoti ŠVIS (švietimo informacinė sistema) ir registruoti NTR ar pateikti Turto skyriui (turto valdymo ataskaitos rengimui)²⁸. Bendraudami su Švietimo ir sporto skyriaus specialistais bei įstaigų vadovais, nustatėme, kad ŠVIS sistemoje ne visos įstaigos tiksliai nurodė savo valdomų pastatų plotus, todėl sąnaudas, tenkančias 1 kv.m. skaičiavome pagal NTR plotus (5 priedas).
36. Taip pat pastebėjome, kad dalis įstaigų pačios neapmoka komunalinių paslaugų už naudojamus plotus, nes patalpos joms neperduotos²⁹ arba apmoka komunalines sąnaudas, nors patalpomis teisėtai naudojasi kitos įstaigos³⁰. Nepakankamai tikslūs duomenys apie naudojamus plotus ir plotus, už kuriuos įstaigos patiria komunalines sąnaudas, mažina mūsų apskaičiuotų rodiklių tikslumą, tačiau nežiūrint to, manome, kad rodikliai yra palyginami.
37. Švietimo įstaigų valdomų patalpų 1 kv.m. išlaikymas 2022 m. vidutiniškai kainavo 17 Eur komunalinių paslaugų sąnaudų. Palyginti su vidutinėmis komunalinėmis sąnaudomis 1 kv.m. Savivaldybėje (14 Eur), švietimo įstaigose šios išlaidos didesnės 21 proc. arba 3 Eur/kv.m.
38. Didžiausių ir mažiausių komunalinių sąnaudų 2022 m., apskaičiuotų 1 -am kvadratiniam metrui, pavyzdžiai:

Daugiausiai komunalinių sąnaudų 2022 m. teko 1 kv.m., Eur	Mažiausiai komunalinių sąnaudų 2022 m. teko 1 kv.m., Eur
Juodupės lopšelis – darželis	33
J.Tūbelio progimnazija	8
Mokykla – darželis „Ažuoliukas“	29
Senamiesčio progimnazija	10
Rokiškio pagrindinė mokykla	24
Panemunėlio mokykla – daugiafunkcis centras	10
Pandėlio universalus daugiafunkcis centras	24
J.Tumo -Vaižganto gimnazija	13
Obelių gimnazija	23
Lopšelis – darželis „Pumpurelis“	16

39. Didžiausios (33 Eur) ir mažiausios (8 Eur) 1 kv.m. išlaikymo komunalinės sąnaudos švietimo įstaigose skiriasi daugiau nei 4 kartus (4,1 karto).
40. 1 kv.m. išlaikymo komunalines sąnaudas labiausiai lemia šildymas, kuris švietimo įstaigose sudaro net 67,2 proc. šių sąnaudų (Savivaldybės vidurkis – 51,7 proc.). Todėl tų švietimo įstaigų, kurios savo balanse turi daugiau nešildomų, dažniausiai pagalbinės paskirties, plotų, 1 kv.m. vidutinės išlaidos yra mažesnės.

Komunalinės sąnaudos 1-am švietimo įstaigą lankančiam vaikui

41. Apskaičiavome komunalinių paslaugų sąnaudas vidutiniškai tenkančias 1-am vaikui 2022 m. (3 priedas), 2022 m. jos sudarė 286 Eur.
42. Didžiausių ir mažiausių komunalinių sąnaudų 2022 m., apskaičiuotų 1-am švietimo įstaigą lankančiam vaikui, pavyzdžiai:

²⁸ ŠVIS (švietimo valdymo informacinė sistema) sistemoje deklaruoti plotai yra 11,4 proc. mažesni (7516 m^2).

²⁹ Senamiesčio progimnazijos naudojimasis J. Tumo Vaižganto gimnazijos patalpomis (senieji rūmai) neįteisintas.

³⁰ Pvz., Rokiškio pagrindinė mokykla apmoka Švietimo centro komunalines sąnaudas, o Senamiesčio progimnazija – Pedagoginės psichologinės tarnybos.

49. Nagrinėdami biudžetinių įstaigų komunalines sąnaudas (2.1 audito klausimas) nustatėme, kad daugiau nei pusė (51,7 proc.) biudžetinių įstaigų komunalinių sąnaudų sudaro šildymas, o 15 švietimo įstaigų šildymo sąnaudos 2022 m. visose jų komunalinėse sąnaudose sudarė net 67,2 proc. Todėl didžiausios galimybės švietimo įstaigose sumažinti komunalines sąnaudas - mažinti šildymo sąnaudas.
50. Švietimo įstaigose nustatyti dideli skirtumai tarp komunalinių sąnaudų tenkančių 1-am vaikui, 1 -am kvadratiniam metrui, tarp plotų tenkančių 1-am vaikui rodo poreikį ištasisyti sąnaudų apskaitos trūkumus ir apsvarstyti švietimo įstaigų funkcijoms vykdyti naudojamus pastatų (patalpų) plotus bei jų išlaikymo išlaidas, tenkančius 1 -am vaikui, ir ieškoti būdų komunalinių paslaugų sąnaudų efektyvumui didinti.

2.4. Ne visos biudžetinės įstaigos teisingai apskaito komunalinių paslaugų išlaidas ir sąnaudas

51. Savivaldybės turtas Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo³¹, Savivaldybės tarybos nustatyta tvarka gali būti perduodamas valdyti patikėjimo teise³², panaudos³³ ar nuomas pagrindais³⁴. Subjektas patikėjimo teise, panaudos ar nuomas pagrindais valdantis jam perduotą nekilnojamąjį turą (pastatus) ir juose vykdantis veiklą, pats sumoka savo patiriamas komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidas.
52. Savivaldybės taryba, vadovaudamasi tuo metu galiojančiomis LR vietas savivaldos nuostatomis³⁵ yra priėmusi sprendimus:
 - atleisti Rokiškio rajono savivaldybės bendruomenes, turinčias asociacijos statusą, nuo panaudos ar nuomas pagrindais perduoto savivaldybės turto nuomas, eksplotavimo ir kitų su turto išlaikymu susijusių (komunalinių paslaugų, šilumos bei elektros energijos, vandens) mokesčių, kai turtas nenaudojamas ūkinei – komercinei veiklai vykdyti.
 - atleisti vaikų dienos centrus, kurie veikia kaip nevyriausybinės organizacija, teikiančius akredituotą vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugą panaudos ar nuomas pagrindais perduoto savivaldybės turto nuomas, eksplotavimo ir kitų su turto išlaikymu susijusių (komunalinių paslaugų, šilumos bei elektros energijos, vandens) mokesčių;
 - atleisti nevyriausybinės organizacijas, teikiančias socialines paslaugas neįgaliesiems, nuo nuomas pagrindais perduoto savivaldybės turto nuomas, eksplotavimo ir kitų su turto išlaikymu susijusių (komunalinių paslaugų, šilumos bei elektros energijos, vandens) mokesčių.
53. Savivaldybės tarybos sprendimais atleistų subjektų komunalines paslaugas apmoka ir apskaito biudžetinės įstaigos, kurių patalpose šie subjektai vykdo veiklą ir tuo bereikalingai padidina savo įstaigos komunalines sąnaudas. Nėra informacijos, kiek komunalinių sąnaudų biudžetinės įstaigos patyrė vykdymamos joms priskirtas funkcijas ir kiek apmokėjo už bendruomenes ar asociacijas, kurios nuo šių mokesčių atleistos.
54. Nagrinėdami biudžetinių įstaigų išlaidas ir sąnaudas pastebėjome, kad ne visos įstaigos apskaito visus komunalinių sąnaudų straipsnius (5 lentelė).

³¹ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 2014-03-25, Nr. XII-802.

³² Savivaldybės tarybos 2021-04-30 sprendimas Nr. TS-111 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės turto perdavimo valdyti, naudotis ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo patvirtinimo“, 31/7 p.

³³ Savivaldybės tarybos 2020-05-29 spendimas Nr. TS-158 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo patvirtinimo (ir vėlesni pakeitimai), 24/4 p.

³⁴ Savivaldybės tarybos 2021-04-30 sprendimas Nr. TS-113 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės ilgalaikio materialiojo turto viešo nuomas konkurso ir nuomas be konkurso organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 21/3 p.

³⁵ Savivaldybės tarybos 2019-11-29 sprendimas Nr. TS-236 „Dėl atleidimo nuo savivaldybės turto nuomas, eksplotavimo ir kitų su turto išlaikymu susijusių mokesčių“ ir pakeitimai (2021-11-26 TS-230; 2022-03-25 TS-60).

5 lentelė. Savivaldybės biudžetinės įstaigos, kurios nurodo, neturinčios visų grupių komunalinių sąnaudų 2022 m.

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Komunalinių paslaugų sąnaudos, tūkst. Eur				
		Iš viso:	iš jų pagal straipsnius:			
			šildymo	elektros energijos	vandentiekio ir kanalizacijos	kitų komunalinių paslaugų sąnaudos
1.	Pedagoginė psichologinė tarnyba	-	-	-	-	-
2.	Priešgaisrinė tarnyba	1,5	-	1,0	0,6	-
3.	Švietimo centras	-	-	-	-	-
4.	Turizmo ir verslo informacijos c.	14,4	4,9	9,4	0,2	-
5.	Jaunimo centras	14,7	-	6,9	0,5	7,3

Šaltinis – Kontrolės ir auditu tarnyba pagal Rokiškio rajono savivaldybės biudžetinių įstaigų veiklos rezultatų ataskaitas ir įstaigų pateiktus duomenis.

55. 2022 m. 5 savivaldybės biudžetinės įstaigos neapskaitė visų ar dalies komunalinių sąnaudų. Nustatyti trūkumai, kai 2 įstaigos komunalinių išlaidų net neplanavo: Švietimo centras ir Pedagoginė psichologinė tarnyba 2022 m. nurodo neturėjusios šildymo, elektros, vandens ir kitų komunalinių sąnaudų. Tačiau nustatėme, kad:
- Švietimo centru patalpos (P.Širvio g. 1, Rokiškis, 306,37 kv.m.) buvo perduotos pagal patikėjimo sutartį, tačiau įstaiga komunalinių išlaidų audituojamais metais neplanuodavo ir sąnaudų neapskaitydavo.
 - Pedagoginei psichologinei tarnybai patalpos (J.Biliūno g. 2, Rokiškis, 221,89 kv.m.) perduotos pagal panaudos sutartį, tačiau įstaiga komunalinių išlaidų audituojamais metais neplanuodavo ir sąnaudų neapskaitydavo.
56. Audito metu įvyko pokyčiai, 2024 metams Švietimo centras šias išlaidas jau planuoja. Pedagoginė psichologinė tarnyba 2023 m. prijungta prie Švietimo centro, todėl komunalines išlaidos bus planuojamos kartu.
57. 3 įstaigos – Priešgaisrinė tarnyba, Jaunimo centras ir Turizmo ir verslo informacijos centas - neturėjo dalies komunalinių sąnaudų (šildymo, kitų komunalinių paslaugų), nes sąnaudas nurašė kaip sunaudotas atsargas ar naudojo kitą, netinkamą sąnaudų saskaitą.
58. 1 įstaiga – Senamiesčio progimnazija – komunalines sąnaudas apskaito, tačiau už šias paslaugas pastato, esančio adresu Biliūno g. 2, įstaiga moka viena, nors patalpomis panaudos pagrindais naudojasi ir Pedagoginė psichologinė tarnyba, o prie pastato, esančio Riomerio g. 1, komunalinių išlaidų apmokėjimo progimnazija neprisideda, nors patalpomis naudojasi. Senamiesčio progimnazijos skyriuje Laibgaliuose, apmoka tik už šiukšles, o kitas komunalines išlaidas apmoka Jūžintų seniūnija.
59. Įstaigos, neapskaitančios tam tikrų komunalinių paslaugų sąnaudų, privalo ištaisyti apskaitos trūkumus ir užtikrinti, kad komunalinės sąnaudos būtų apskaitomos vadovaujantis 11 VSAFAS reikalavimais.

3. NENAUDOJAMO NEKILNOJAMOJO TURTO MAŽĖJA, TAČIAU SPRENDIMAI DĖL DALIES JO NEPRIIMTI

60. Savivaldybės Turto valdymo strategija numato siekti, kad Savivaldybės valdomo turto kiekis būtų optimalus ir atitiktų Savivaldybės poreikius, o lėšos, valdant nekilnojamajį turą, būtų naudojamos efektyviai.
61. Audito metu vertinome Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo planavimą strateginiuose dokumentuose, Turto ataskaitos rengimą ir disponavimą turto valdymo sprendimams priimti reikalingais duomenimis, nekilnojamojo turto (pastatų) kiekį, kuris nenaudojamas Savivaldybės funkcijoms atliliki, sprendimų dėl šio turto priėmimą, jo išlaikymo komunalines sąnaudas bei pokyčius po 2020 m. atlikto NT valdymo veiklos audito.

3.1. Nekilnojamojo turto valdymas planuojamas strateginiuose dokumentuose

62. Vykdyma 2020 m. veiklos auditu rekomendacijas, Savivaldybė parengė ir patvirtino³⁶ Turto valdymo strategiją. Ši strategija parengta 2021-2025 m. laikotarpiui. Nurodomas jos tikslas – užtikrinti subalansuotą ir efektyvų Savivaldybės nekilnojamojo turto (pastatų, patalpų, inžinerinių statinių ir kt.) valdymą, kuris įgalintų:
 - optimizuoti savivaldybės poreikius (vykdant savivaldybės funkcijas) atitinkančių turto kiekį, nustatyti turto dalį naudojamą veikloje (vykdant savivaldybės funkcijas) ir nenaudojamą veikloje;
 - padėti įgyvendinti pagrindines savivaldybės plėtros kryptis, kurios būtų neatsiejamos nuo savivaldybės nekilnojamo turto valdymo krypčių;
 - efektyviai naudoti savivaldybės lėšas valdant savivaldybės nekilnojamajį turtą.
63. Atlikę 2021, 2022 ir 2023 m. Savivaldybės strateginių veiklos planų ir Savivaldybės administracijos veiklos planų priemonių analizę bei įvertinę Turto valdymo strategijoje numatytyų priemonių perkėlimą į šiuos planavimo dokumentus, nustatėme, kad savivaldybės strateginiuose dokumentuose nekilnojamojo turto valdymas yra planuojamas: numatyta „vykdyti Rokiškio rajono savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo 2021-2025 m. strategiją“ (33 priemonė).
64. Turto valdymo strategijos įgyvendinimo stebėsenai vykdyti nustatyti vertinimo kriterijai:
 - 1) Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio naudojamo ir viso turto santykis, proc.
 - 2) Savivaldybės nekilnojamojo turto išlaikymo sąnaudų pokytis.
65. Manome, kad rodikis - Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio naudojamo ir viso turto santykis, proc. – nėra pakankamai aiškus. Reikėtų patikslinti, kas laikoma „naudojamu“ turtu, kas lyginama - pastatų/patalpų plotai ar turto vienetai. Strateginių planų ataskaitose nurodoma, kad rodiklis buvo vykdomas ir 2021, ir 2022 metais:
 - 1) 2021 m. planuota – 67,3 proc., įvykdyta – 69,9 proc.
 - 2) 2022 m. planuota – 67,3 proc., įvykdyta – 70,47 proc.
66. Strategija numato, kad Savivaldybės nekilnojamojo turto išlaikymo sąnaudos (reikėtų detalizuoti – kokios tai sąnaudos) turi kisti (manome, kad norėta pasakyti – išlaikymo sąnaudos turi „mažėti“). Šis rodiklis į strateginius savivadybės planus neperkeltas. Siektina rodiklio reikšmę 2023 m. – 10 procentų. Tačiau surinkti Savivaldybės planuojamų asignavimų 2023 m. duomenys rodo, kad komunalinės išlaidos auga: 2023 m. asignavimus palyginus su 2022 m. kasinėmis išlaidomis – net 32,7 proc.
67. Nors turto valdymo strategija apima svarbiausias turto valdymo sritis, jos vykdymas numatytas Savivaldybės strateginiuose dokumentuose, tačiau dėl nerengiamos turto ataskaitos strategijos vykdymo stebėsena yra nepakankama, kaip ir nepakankamai aiškus strategijoje apibrėžtu rodiklių - Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio naudojamo ir viso turto santykis, proc. ir Savivaldybės nekilnojamojo turto išlaikymo sąnaudų pokytis – apskaičiavimas, kurį reikėtų detalizuoti.

³⁶ Savivaldybės tarybos 2020-12-23 sprendimas Nr. TS-327 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto valdymo strategijos patvirtinimo“.

3.2. Nerengiama Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaita

68. 2020 m. atlikto veiklos audito metu buvo nustatyta, kad Savivaldybėje nepakanka duomenų, reikalingų efektyviam turto valdymui užtikrinti, nes Rokiškio rajono savivaldybės tarybos patvirtinta savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaita³⁷ atspindėjo tik buhalterinės apskaitos duomenis, parodė tik valdomo nekilnoamojo turto vertinę išraišką. Rekomendavome patvirtinti ir rengti naują Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitos formą, kurioje pateikti įvairiapusiai savivaldybės NT duomenys padėtį priimti optimaliausius turto valdymo sprendimus.
69. Savivaldybė patvirtino naują Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitos rengimo tvarkos aprašą³⁸. Jame numatyta ataskaitą rengti kasmet iki birželio 30 d. (gruodžio 31 d. duomenimis) pagal Savivaldybės turtą valdančių subjektų pateiktus duomenis. Ataskaitą tvirtina Administracijos direktorius, ji skelbiama Savivaldybės interneto svetainėje adresu www.rokiskis.lt. Ataskaitą turi sudaryti 4 dalys:
- statistinė informacija apie Savivaldybei priklausantį turtą;
 - Savivaldybei nuosavybės teise priklausančių pastatų, patalpų ar jų dalių valdymo, naudojimo ir disponavimo jais apžvalga;
 - nekilnoamojo turto išlaikymo sąnaudos (komunalinės ir remonto);
 - Savivaldybės nekilnoamojo turto pasiskirstymas pagal naudojimo pagrindą, nurodant, kiek turto įsigyta, valdoma patikėjimo teise, patikėjimo sutartimi, pagal panaudą, kiek turto išnuomota, parduota ir koks nekilnojamasis turtas yra laisvas, nenaudojamas.
70. Tvarkos aprašas nustato, kad duomenis Turto valdymo ataskaitai rengia Savivaldybės biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos, kurių savininkė/ dalininkė yra Savivaldybė, Savivaldybės valdomos bendrovės, kiti juridiniai asmenys, patikėjimo teise/ pagal patikėjimo sutartis valdantys savivaldybei nuosavybės teise priklausantį turtą, pagal nustatytas formas, ir kasmet iki gegužės 15 d. pateikia Savivaldybės administracijos Turto valdymo ir ūkio skyriui, o jis parengia suvestinę Turto valdymo ataskaitą.
71. Įvertinome turto ataskaitos rengimo tvarkos apraše nustatytus terminus ir nustatėme, kad turto ataskaitos turėjo būti parengtos už 2021 m. (iki 2022-06-30) ir už 2022 m. (iki 2023-06-30), tačiau jų nesuradome. Turto valdymo skyrius paaiškino, kad pirmoji pagal naują tvarkos aprašą Turto valdymo ataskaita bus parengta tik už 2022 m. ir tik 2023 m. pabaigoje. Skyrius teigia, kad duomenis iš Savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų rinko, juos naudojo turto strategijos įgyvendinimo rezultatams įvertinti, tačiau surinktos informacijos neapibendrino ir nustatyta tvarka turto ataskaitos neparengė ir nepaviešino.
72. Neparengtos Turto valdymo ataskaitos rodo, kad Savivaldybė gali neturėti reikiamų duomenų nekilnoamojo turto valdymo sprendimams priimti ir turtas gali būti valdomas neefektyviai. Todėl Turto valdymo ataskaitas rengti ir viešinti būtina.

³⁷ Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitos rengimo tvarka, patvirtinta Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2015-02-27 sprendimu Nr. TS-47.

³⁸ 2020-12-23 Savivaldybės tarybos sprendimas Nr. Nr. TS-328.

- 3.3. Nenaudojamo nekilnojamo turto plotai mažėja, tačiau sprendimai dėl dalies jo nepriimti**
73. Siekėme nustatyti nenaudojamo NT plotus bei sprendimų dėl jų naudojimo priėmimą 2023 m. rugsėjo mėn. būsenai, ir įvertinti pokyčius po 2020 m. NT valdymo audito.
 74. Savivaldybės Turto valdymo strategija³⁹ nustato jos vertinimo rodiklį - Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio naudojamo ir viso turto santykis, proc. Strategijoje nustatyta, kad Savivaldybė siekia optimizuoti Savivaldybės poreikius atitinkantį turto kiekį ir nustatyti turto dalį, kuri bus naudojama vykdant savivaldybės funkcijas ir kuri bus nenaudojama.
 75. Kadangi neparengta Turto valdymo ataskaita, neturėjome duomenų pokyčiams, įvykusiems po 2020 m. SNT valdymo veiklos audito, įvertinti. Todėl paprašėme pateikti duomenis. Turto valdymo skyriaus duomenimis, Savivaldybės funkcijoms naudojamų pastatų ploto dalis išaugo (nuo 67,3 proc. 2020 m. iki 70,47 proc. 2022 m.). Rodiklis, kuris buvo nustatytas strategijoje, pasiektas. Paprašius detalizuoti plotų duomenis kvadratiniais metrais, duomenų nepateikė.
 76. Todėl, siekdami įvertinti pokyčius po 2020 m. veiklos audito, atlikome 2020 m. sudaryto nenaudojamo NT sąrašo analizę pagal NTR duomenis bei Savivaldybės tarybos sprendimus.
 77. Nustatėme, kad per 2020-2023 m. įvyko pokyčių: iš 2020 m. veiklos audito metu sudaryto nenaudojamo NT sąrašo (buvo 141 vnt, 25525,17 kv.m.) 2023 m. patikslintais duomenimis liko nenaudojama 116 turto vienetų (82 proc. praeito audito vienetų), kurių plotas 20441,01 kv.m. (80,1 proc. praeito audito plotų). Iš jų 58 arba 50 proc. įtraukti į Savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintą nenaudojamo, aukcione parduodamo NT sąrašą. 2020 m. audito metu tik 22,7 proc. viso nenaudojamo NT buvo nustatyta tvarka pripažinti nereikalingais, netinkamais naudoti.
 78. Analizuodami Savivaldybės tarybos patvirtintą⁴⁰ parduodamo NT sąrašą ir Turto valdymo skyriui Turto valdymo ataskaitos už 2022 m. rengimui įstaigų pateiktus dokumentus, nustatėme, kad per 2020-2023 m. laikotarpi atsirado naujų savivaldybės funkcijoms vykdyti nenaudojamų 19 turto vienetų (pastatų), kurių plotas yra 2,8 tūkst. kv.m. (2769,77 kv.m) (6 priedas, 117-135 eil.). I šį sąrašą pateko ir buvusios Jūžintų mokyklos pastatai, kurie Savivaldybės administracijai perduoti tik 2023 m. 09 mėn., dalis šių patalpų naudojama (panaudos sutartys), tačiau liko ir laisvų – 1066 kv.m. (2023-09-30 duomenimis). Audito metu įvyko pokyčių, 96 kv.m. buvusios Jūžintų mokyklos pastato (7396-3010-3016) - išnuomota.
 79. Sudarėme atnaujintą nenaudojamo nekilnojamojo turto sąrašą 2023 m. 09 m. duomenimis⁴¹ (6 priedas). Nustatėme, kad savivaldybės biudžetinės įstaigos savivaldybės funkcijoms nenaudojo 135 pastatų ar jų dalij (patalpų), kurių bendras plotas yra 23210,78 tūkst. kv.m. Palyginti su 2020 m. duomenimis, nenaudojamų plotų sumažėjo 2314,39 kv.m. arba 9,1 proc. 71 NT vienetas arba 52,6 proc. nenaudojamų pastatų yra įtraukti į viešame aukcione paduodamo NT sąrašą⁴². Dėl kitų - 64 vnt (47,4 proc.) - sprendimai nepriimti (7 lentelė).

³⁹ Rokiškio rajono savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo 2021-2025 metų strategija, patvirtinta 2020-12-23 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-327 (ir pakeitimai).

⁴⁰ 2021-02-26 Savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-34 „Dėl viešajame aukcione parduodamo Rokiškio rajono savivaldybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašo patvirtinimo“ (ir pakeitimai bei papildymai).

⁴¹ Sąrašas parengtas pagal 2020 m. veiklos audito metu sudarytą ir 2023 m. rugsėjo mėn. duomenimis atnaujintą sąrašą, Nekilnojamojo turto registro duomenis, Savivaldybės tarybos sprendimais patvirtintus parduodamo turto sąrašus bei seniūnijų ir Turto skyriaus, kurie valdo šį turtą, pateiktus duomenis apie turto naudojimą.

⁴² 2021-02-26, TS-34 ir papildymai.

7 lentelė. Savivaldybės funkcijoms nenaudojami pastatai 2020 - 2023 m. 09 mėn.

Eil Nr.	Nekilnojamas turtas (pastatai)	2020 m. audito duomenimis	2023 m. 09 mėn. būsenai	Pokyčiai	
				Vnt / Kv.m.	Proc.
1.	Nenaudojamo NT vienetai	141	135	-6	-4,3
2.	Nenaudojami plotai, kv.m.	25525,17	23210,78	-2314,39	-9,1
3.	Nenaudojamo NT vienetai, dėl kurio priimti sprendimai	32	71	39	121,9
4.	Nenaudojamo NT, dėl kurio priimti sprendimai proc., nuo viso nenaudojamo NT	22,7	52,6	X	29,9

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės tarybos sprendimus ir Turto skyriui įstaigų pateiktus duomenis apie nenaudojamus pastatus.

80. Siekiant, kad būtų užtikrintas subalansuotas ir efektyvus Savivaldybės nekilnojamomo turto valdymas, ir optimalus, savivaldybės poreikius atitinkantis turto kiekis, kaip tai numatyta Turto valdymo strategijoje, būtina turėti sprendimams priimti reikiamą informaciją. Todėl reikia vykdyti nenaudojamo nekilnojamo turto pokyčių stebėseną, kasmet nustatyta tvarka rengti ir viešinti Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymo ataskaitą. Taip pat būtina užtikrinti, kad Savivaldybės įstaigose ne rečiau kaip kartą metuose (metinės inventorizacijos metu) būtų identifikuojami nenaudojami pastatai ar jų plotai ir nustatyta tvarka priimami sprendimai.

3.4. Nenaudojamų pastatų išlaikymas 2022 m. savivaldybei kainavo per 21,3 tūkst. Eur

81. Vienas iš Savivaldybės turto valdymo strategijos tikslų - efektyviai naudoti savivaldybės lėšas valdant savivaldybės nekilnojamąjį turtą. 2020 m. SNT valdymas veiklos audito metu Savivaldybė neturėjo duomenų apie nenaudojamo nekilnojamojo turto išlaikymo kaštus. Pagal audito rekomendacijas parengtas Turto ataskaitos aprašas numato tokios informacijos rinkimą ir pateikimą. Tačiau Turto ataskaitos nebuvo parengtos. Todėl šio audito metu surinkome duomenis ir nustatėme, kad nenaudojamo NT išlaikymui per 2022 m. įstaigos patyrė 21338,75 Eur komunalinių paslaugų sąnaudų (6 priedas). T.y. vidutiniškai 1 nenaudojamo NT kvadratinio metro išlaikymas kainavo 0,92 Eur per metus.
82. Už 83 nenaudojamo turto vienetus, kurie apima 9193,72 kv.m., įstaigos nurodo neturėjusios komunalinių sąnaudų. Dažniausiai tai pagalbinės, ūkinės paskirties pastatai ar jų dalys. Todėl kainavo tik likę 52 turto vienetai, kurių plotas 14017,06 kv.m. ir jiems išleista 23210,78 Eur. T.y. 1 kv.m. nenaudojamo nekilnojamojo turto, kurio išlaikymui buvo panaudotos lėšos, 2022 m. vidutiniškai kainavo 1,52 Eur.
83. Didžiausia lėšų suma - 17714 Eur - 2022 m. išleista už buvusios Kriaunų mokyklos savivaldybės funkcijoms nenaudojamų, neperduotų panaudos ar nuomas pagrindais, patalpų eksploatavimą. Šios laisvos patalpos apima 1176,72 kv.m. (arba 46 proc. viso pastato ploto). Didžiąją dalį šių kaštų sudaro šildymo išlaidos (šildoma granulėmis). 8 lentelėje pateikiame NT vienetus, kurių išlaikymas 2022 m. savivaldybei kainavo daugiau nei 100 Eur.

8 lentelė. Didžiausios 2022 m. komunalinių paslaugų sąnaudos už nenaudojamo NT vienetą

Eil. Nr.	SNT adresas, unikalus numeris	Pastato/ patalpų pavadinimas	Nenaudojami plotai 2023 m., kv.m.	Komunalinės sąnaudos per 2022 m., Eur
1.	Sartų g. 19, Kriaunos, 4400-0110-2429	pastatas - mokykla	1176,72	17714,00
2.	J.Jablonskio g. 10, Obeliai, 7394-0008-7014	pastatas - dirbtuvės	77,59	720,00
3.	Dirbtuviu g. 11A, Obeliai, 7396-3004-5011	pastatas - dirbtuvės	1566,89	376,08
4.	Lukštų g. 10, Lukštai, 7398-6021-5012	kultūros - meno c.	242,16	336,76
5.	Klevų 2, Kriaunos, 7398-6020-2013	pastatas - pirtis	279,01	290,00
6.	Parko g. 1, Duokiškis, 4400-5605-2487:4874	pastatas - mokykla	889,56	252,72
7.	Komarų g. 4, Onuškis, 7397-6022-9016	kultūros namai	412,15	212,17
8.	Panemunio g. 20, Suvainiškis, 7393-9029-3017	kultūros namai	307,31	195,3
9.	Kaštonų g. 25-5, Salos, 4400-0524-4180:2392	dirbtuvų patalpos	646,01	154,92
10.	Panemunio g. 9, Pandėlys, 7394-0011-8010:0002	pastatas - biblioteka	189,07	144,72
11.	Rokiškio g. 21, Gediškiai, 7396-3008-8010	kultūros namai	223,83	104,10

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal 2020 m. veiklos auditu metu surinktus duomenis, Savivaldybės tarybos sprendimus ir Turto skyriui įstaigų pateiktus duomenis apie nenaudojamus pastatus.

Nenaudojamas NT, kurio išlaikymas 2022 m. kainavo, pavyzdžiai⁴³

Pastatas – pirtis (Klevų 2, Kriaunos, Rokiškio r. sav., 7398-6020-2013; bendras plotas 279,01 kv.m.).

Turto patikėjimo teisė - Savivaldybės administracijai⁴⁴.

Pastatas nenaudojamas, bet neįtrauktas į viešame aukcione paduodamo NT sąrašą⁴⁵. Komunalinės sąnaudos 2022 m. - 290 Eur (1 kv.m. išlaikymo kaina 1,04 Eur).

Pastatas – mokykla (Panemunio g. 3, Pandėlys, Rokiškio r. sav., 7394-0011-5019; bendras plotas 426,64 kv.m.).

Turto patikėjimo teisė - Savivaldybės administracijai⁴⁶.

Pastatas nenaudojamas, bet neįtrauktas į viešame aukcione paduodamo NT sąrašą⁴⁷ (kaip ir 2020 m. auditu metu). 2022 m. komunalinės sąnaudos - 89,52 Eur. (1 kv.m. išlaikymo kaina 0,21 Eur).

Pastatas – mokykla (Sartų g. 19, Kriaunos, Rokiškio r.sav., 4400-0110-2429).

Turto patikėjimo teisė - Savivaldybės administracijai⁴⁸.

NTR duomenimis bendras pastato plotas 2582,09 kv. m. Pagal panaudos sutartis naudojama 942,93 kv.m., išnuomota - 462,44 kv.m.. Laisvas, nenaudojamas plotas - 1176,72 kv.m. Komunalinių paslaugų jsigijimo sąnaudos (laisvo ploto išlaikymui) 2022 m. buvo 17714 Eur. (1 kv.m. išlaikymo kaina 15,05 Eur, visas pastatas šildomas).

84. Siekiant efektyviai naudoti savivaldybės lėšas valdant savivaldybės nekilnojamąjį turą, būtina vykdyti nenaudojamo nekilnojamo turto pokyčių stebėseną ir turėti duomenis, kurie reikalingi, norint priimti optimalius turto valdymo sprendimus.

⁴³Panaudota Kontrolės ir audito tarnybos 2020 m. veiklos auditu metu sukaupta foto medžiaga ir internete publikuojamos nuotraukos.

⁴⁴ 2022-10-28 Savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-240; 2022-11-25 Perdavimo - priėmimo aktas Nr. TUR-102.

⁴⁵ 2021-02-26, TS-34 ir papildymai

⁴⁶ 2020-12-02 Perdavimo - priėmimo aktas Nr. TUR-114; 2020-12-02 Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr. AV-1252.

⁴⁷ 2021-02-26, TS-34 ir papildymai

⁴⁸ 2022-10-28 Savivaldybės tarybos sprendimas Nr. TS-240; 2022-11-25 Perdavimo - priėmimo aktas Nr. TUR-102.

3.5. Įstaigų pasiūlymai, kaip optimizuoti pastatų naudojimą ir sumažinti komunalinių paslaugų išlaidas

85. Siekdamai įvertinti, kaip pačios įstaigos vertina pastatų naudojimą ir kokias mato priemones, galinčias sumažinti komunalinių paslaugų sąnaudas, atlikome 28 biudžetinių įstaigų apklausą.
86. Visos įstaigos nurodė, kad valdomus pastatus / patalpas pilnai išnaudoja funkcijoms vykdyti. Tik Rokiškio krašto muziejus nurodė, kad keli pastatai dėl prastos būklės nenaudojami, tačiau jie yra kultūros vertybės ir bus restauruojami.
87. Įstaigos apmoka už savo veiklai naudojamų pastatų (patalpų) komunalines paslaugas, išskyrus Švietimo centrą o 5-ių įstaigų⁴⁹ patalpose veikia vaikų dienos centralai, vyksta Kūno kultūros ir sporto centro treniruotės, neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimai moksleiviams, kuriems patalpos suteikiamas nemokamai (išskaitant patalpų išlaikymo, eksplloatavimo ir komunalinių paslaugų mokesčius⁵⁰).
88. Optimaliai savo naudojamų pastatų/ patalpų plotus laiko 23 įstaigos. Nė viena įstaiga nenurodė, kad turi laisvų, nenaudojamų patalpų, o 5 įstaigoms patalpų trūksta: koncertų salės ir mokytojų kambario (R.Lymano muzikos mokykla); sportui ir maisto gaminimui skirtų patalpų, dviejų klasių dailės užsiėmimas, patalpos fotografijos studijai (Jaunimo centras); archyvo/ saugyklos patalpų Rokiškio mieste bei Jūžintų filiale (J.Keliuočio viešoji biblioteka); dėl reorganizacijos papildomų patalpų Švietimo centrui, didesnių persirengimo patalpų (Rokiškio baseinas).
89. 21 įstaiga nurodė priemones, kurios leistų sumažinti komunalinių paslaugų sąnaudas:
 - renovacija, remontas – 16 įstaigų;
 - pastatų ar jų dalies naudojimo atsisakymas, grąžinant pastatus savivaldybei - Švietimo centras dėl Pedagoginės psichologinės tarnybos perkėlimo;
 - šildomų plotų sumažinimas („nešildyti nenaudojamų patalpų“) - Panemunėlio mokyka – DC;
 - kitas priemones nurodė 4 įstaigos (vykdomas APVA projektas nutolusi saulės elektrinė; šildymo sistemos keitimas, šilumos punkto ir šildymo sistemos atnaujinimas, vėdinimo sistemos įvedimas; vidaus ir lauko šviestuvų keitimas į LED šviestuvus; apšvietimo sistemos, diegiant automatinį šviesos įjungimą/ išjungimą, keičiant apšvietimo įrangą ekonomiškesne; sudėti naujus sandarius langus).
90. Tik viena įstaiga (Rokiškio baseinas) pateikė pasiūlymą dėl pastatų naudojimo ir jų išlaikymo optimizavimo visoje Savivalybėje – siūloma ant stogų (jei leidžia galimybės) sumontuoti saulės kolektorius.
91. Nors visos biudžetinės įstaigos nurodė, kad valdomas patalpas pilnai išnaudoja funkcijoms vykdyti, tačiau paklausus, kokias mato komunalinių sąnaudų mažinimo galimybes, 1 įstaiga nurodė, kad tose patalpose, kuriose nevyksta veikla, yra užsukti radiatoriai. Šis atsakymas kelia abejones, ar tikrai visi plotai naudojami ir reikalingi veiklai vykdyti.
92. Būtina įvertinti įstaigų nuomonę apie patalpų trūkumą bei komunalinių paslaugų sąnaudų mažinimo priemones bei priimti reikalingus sprendimus.
93. Nors biudžetinių įstaigų apklausa rodo, kad jos savo valdomus nekilnojamojo turto plotus pilnai išnaudoja funkcijoms vykdyti, neturi laisvų, nenaudojamų patalpų, o 5 įstaigoms jų net trūksta, tačiau, tuštėjantys švietimo įstaigų pastatai ypač kaimo vietovėse, verčia ieškoti sprendimų, kaip optimizuoti pastatų naudojimą ir sumažinti komunalinių paslaugų išlaidas.

⁴⁹ J. Tumo Vaižganto ir Pandėlio gimnazijos, J. Tūbelio progimnazija, Panemunėlio UDC, Socialinės paramos centras.

⁵⁰ Rokiškio rajono švietimo įstaigų teikiamų paslaugų kainų ir gaunamų lėšų panaudojimo tvarka, patvirtinta 2023 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. TS-85.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Veiksma/ Priemonė/ Komentarai*	Įgyvendinimo terminas (data)*
Rokiškio rajono savivaldybei			
1.	Imtis priemonių, kad Savivaldybės 2024-01-01 esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus paskoloms grąžinti) būtų ne didesnis už 2023-01-01 įsiskolinimą.	2023 m. gruodžio mėn. tikslinamas biudžetas, siekiant sumažinti kreditorinius įsiskolinimus, nepanaudoti asignavimai nukreipiami išlaidoms, kurios pritrūko asignavimui. Kreditorinis įsiskolinimas už 2023 metus bus žinomas 2024 m. vasario mėnesį.	2024-02-29
2.	Užtikrinti, kad Savivaldybės biudžetinėse įstaigose ne rečiau kaip kartą metuose (metinės inventorizacijos metu) būtų identifikuojami nenaudojami pastatai ar jų plotai ir nustatyta tvarka priimamai sprendimai.	Įpareigoti seniūnus, atlikus metinę inventorizaciją, pateikti sąrašus apie nenaudojamus pastatus ar jų plotus.	2024-12-31
3.	Kasmet rengti ir viešinti savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitas, kaip tai nustato Savivaldybės tarybos patvirtintas tvarkos aprašas. Viešinti nenaudojamų pastatų / patalpų sąrašus.	Vadovaujantis 2020-12-23 tvarkos aprašu Nr. TS-238 Turto valdymo ir ūkio skyriui kasmet rengti ir viešinti Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitą. Viešinti nenaudojamų pastatų/patalpų sąrašus.	2024-06-30
4.	Vykdyti nenaudojamo nekilnoamojo turto pokyčių stebėseną ir priimti optimalius turto valdymo sprendimus, užtikrinančius efektyvų savivaldybės lėšų naudojimą.	Stebėseną, vadovaujantis Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitos duomenimis, vykdo Turto valdymo ir ūkio skyrius ir teikia siūlymus vadovybei priimant sprendimus.	2024-12-31
5.	Apsvarstyti švietimo įstaigų funkcijoms vykdyti naudojamus pastatų (patalpų) plotus bei jų išlaikymo išlaidas, tenkančius 1 moksleiviui (ugdytinii), ir ieškoti būdų komunalinių paslaugų sąnaudų efektyvumui didinti.	Švietimo ir sporto bei Turto valdymo ir ūkio skyriamas apsvarstyti ir patiekti siūlymus vadovybei, komunalinių paslaugų sąnaudų efektyvumui didinti švietimo įstaigose.	2024-12-31
6.	Peržiūrėti ir detalizuoti Turto valdymo strategijoje apibrėžtus rodiklius - Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio naudojamo ir viso turto santykis, proc. ir Savivaldybės nekilnoamojo turto išlaikymo sąnaudų pokytis – ir jų apskaičiavimą.	Turto valdymo strategijoje nurodyti rodikliai bus peržiūrėti	2024-12-31
7.	Nustatyta tvarka perduoti pastatus (patalpas) įstaigoms, faktiškai juos naudojančioms funkcijoms vykdyti, ir užtikrinti, kad jos pačios apmokėtų su šių pastatų eksploatavimu susijusias komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidas.	Užtikrinti, kad faktiškai įstaigų funkcijoms naudojamas nekilnojamasis turtas (pastatai/patalpos) būtų perduoti teisės aktų nustatyta tvarka.	2024-12-31
8.	Spręsti klausimą dėl biudžetinėse įstaigose neapskaitytų ir nevyriausybinių organizacijų nesumokėtų komunalinių paslaugų išlaidų.	Bus svarstoma galimybė dėl nevyriausybinių organizacijų finansavimo ir komunalinių paslaugų apmokėjimo.	2024-12-31

Švietimo centru			
9.	Komunalinių paslaugų sąnaudas apskaitytis vadovaujantis 11 VSAFAS nuostatomis.	2024 metais biudžete suplanuotos lėšos už komunalines paslaugas. Rokiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimas dėl 2024 metų biudžeto patvirtinimo. Sutarčių sudarymas su komunalinių paslaugų tiekėjais.	2024 m. sausis - vasaris
Priešgaisrinei tarnybai			
10.	Ištaisyti komunalinių paslaugų sąnaudų apskaitos trūkumus ir užtikrinti, kad šios sąnaudos būtų apskaitomos vadovaujantis 11 VSAFAS reikalavimais.	2023 m. šildymo paslaugų sąnaudos apskaitomis vadovaujantis 11 VSAFAS reikalavimais.	2023-12-29
Jaunimo centru			
11.	Ištaisyti komunalinių paslaugų sąnaudų apskaitos trūkumus ir užtikrinti, kad šios sąnaudos būtų apskaitomos vadovaujantis 11 VSAFAS reikalavimais.	2023 m. šildymo paslaugų sąnaudos apskaitomis vadovaujantis 11 VSAFAS reikalavimais.	2023-12-29
Turizmo ir verslo informacijos centru			
12.	Ištaisyti komunalinių paslaugų sąnaudų apskaitos trūkumus ir užtikrinti, kad šios sąnaudos būtų apskaitomos vadovaujantis 11 VSAFAS reikalavimais.	Sąnaudų apskaitos trūkumas ištaisytas. 2023 metais šiukslių rinkliavos sąnaudos apskaitytos kitų komunalinių sąnaudų sąskaitoje.	2023-12-29

* priemones ir terminus rekomendacijoms įgyvendinti pateikia nurodytas subjektas.

Savivaldybės kontrolierė

Danguolė Namajūnienė

Vyriausioji specialistė

Aušra Beconienė

PRIEDAI

Veiklos auditu „Komunalinės paslaugos“ ataskaitos

1 priedas

SANTRUMPOS IR SAVOKOS

Audito ataskaitoje naudojamos santrumpos ir savokos:

Savivaldybė – Rokiškio rajono savivaldybė;

Savivaldybės taryba - Rokiškio rajono savivaldybės taryba;

Savivaldybės administracija – Rokiškio rajono savivaldybės administracija;

Turto valdymo skyrius - Rokiškio rajono savivaldybės administracijos Turto valdymo ir ūkio skyrius;

Efektyvumo principas – reiškia geriausią turimų išteklių panaudojimą. Naudojami ištekliai turi būti prieinami laiku, užtikrinant tinkamiausią jų kiekį ir kokybę bei geriausią kainą;

Turto valdymas – teisė įstatymu nustatyta tvarka daryti turtui fizinį ir ūkinį poveikį.

Turto naudojimas – naudingų turto savybių taikymas naudotojo poreikiams tenkinti;

Turto valdymo efektyvumas – sprendimai, susiję su turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, grindžiami visuomeninės naudos (turtas turi būti valdomas, naudojamas ir disponuojama juo rūpestingai, siekiant užtikrinti visuomenės interesų tenkimą), racionalumo (turtas turi būti tausojamas, nešvaistomas, racionaliai valdomas ir naudojamas) ir viešosios teisės (sandoriai dėl turto turi būti sudaromi tik teisės aktų, reglamentuojančių disponavimą savivaldybių turtu, nustatytais atvejais ir būdais) principais;

Turto valdymo strategija - Rokiškio rajono savivaldybės nuosavybės teise priklausančio nekilnoamojo turto valdymo strategija;

Turto valdymo ataskaita – Rokiškio rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaita;

Turto valdymo įstatymas – Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (2014-03-25 Nr. XII-802);

Rodiklių įstatymas – Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas;

Biudžeto sandaros įstatymas – Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas (2003-12-23 Nr. IX-1946);

Vietos savivaldos įstatymas – Lietuvos Respublikos vienos savivaldos įstatymas (1994-07-07 Nr. I-533);

VSAFAS – Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai;

Nevyriausybinės organizacijos – Rokiškio rajono savivaldybės bendruomenės, turinčios asociacijos statusą; vaikų dienos centrai, kurie veikia kaip nevyriausybinės organizacijos; nevyriausybinės organizacijos, teikiančios socialines paslaugas neigaliems;

NT – nekilnojamas turtas;

NTR – nekilnoamojo turto registras.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar lėšos, valdant savivaldybės nekilnojamajį turą (pastatus), naudojamos efektyviai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- Ar biudžeto asignavimų komunalinėms paslaugoms planavimas užtikrina efektyvų jų naudojimą?
- Kas įtakoja komunalinių sąnaudų dydį ir pokyčius Savivaldybės biudžetinėse įstaigose?
- Kaip sprendžiamos Savivaldybės funkcijoms vykdyti nenaudojamo nekilnojamojo turto problemos?

Audito objektas – Savivaldybės įstaigų nekilnojamasis turtas (pastatai) ir jo išlaikymo išlaidos.

Audituojami subjektai – Rokiškio rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos.

Audituojamas laikotarpis – 2020 – 2023 m. 01-09 mėn., esant poreikiui – ankstesni laikotarpiai.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiuju audito institucijų standartus¹.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius/poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1. NESUVALDYTAS SAVIVALDYBĖS ĮSISKOLINIMO AUGIMAS		
1.1 Komunalinės išlaidos augo ir didino Savivaldybės įsiskolinimą	<p><u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėtos Savivaldybės biudžetinių įstaigų biudžeto vykdymo ataskaitos (forma Nr. 2), mokėtinų sumų ataskaitos, aiškinamieji raštai.</p> <p><u>Dokumentų peržiūra, palyginamoji analizė.</u> Peržiūrėjome ir analizavome Savivaldybės biudžetinių įstaigų biudžeto vykdymo ir mokėtinų sumų ataskaitas. Analizavome surinktus duomenis apie komunalines išlaidas, jų dalį visose prekių ir paslaugų išlaidose, pokyčius ir pokyčių priežastis. Nustatėme kreditorinio įsiskolinimo pokyčius, nustatėme komunalinių paslaugų įtaką Savivaldybės įsiskolinimo augimui. Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	Nustatyti komunalinių išlaidų dydį, jų dalį visose prekių ir paslaugų išlaidose, įvertinti pokyčius ir jų priežastis.
1.2 Komunalinės išlaidų augimas atitinka apskrities rajonų savivaldybių tendencijas	<p><u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome Savivaldybės biudžetinių įstaigų komunalines išlaidas (2 forma). Iš Panevėžio apskrities savivaldybių interneto svetainių surinkome Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitų forma Nr. 2 duomenis apie komunalines išlaidas bei iš Registrų centro duomenis apie gyventojų skaičių apskrities savivaldybėse.</p> <p><u>Skaičiavimas, palyginamoji analizė.</u> Analizavome surinktus duomenis apie komunalines išlaidas apskrities savivaldybėse. Apskaičiavome Rokiškio rajono savivaldybės komunalines išlaidas, tenkančias 1-am gyventojui bei palyginome su kitų apskrities rajonų savivaldybių atitinkamais duomenimis. Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	Nustatyti komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidas 1-am gyventojui apskrities rajonų savivaldybėse ir jų pokytį.

¹ 3000-asis TAAIS „Veiklos auditu standartas“, prieiga per internetą: <http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>.

1.3 Asignavimų poreikis komunalinėms paslaugoms keičiasi	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome Savivaldybės tarybos sprendimus, Savivaldybės biudžeto planavimo ir tikslinimo dokumentus, Savivaldybės asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitos (2 forma) duomenis.</p> <p><u>Skaičiavimas, palyginamoji analizė.</u></p> <p>Analizavome surinktus duomenis apie planuotus asignavimus komunalinėms paslaugoms, kasines išlaidas, apskaičiavome plono vykdymo rezultatus, įvertinome pokyčius ir pokyčių priežastis. Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	Nustatyti, ar asignavimų valdytojai teisingai planuoja ir apskaito komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidas
2. ISTAIGOSE NUSTATYTĮ KOMUNALINIŲ PASLAUGŲ PLANAVIMO IR APSKAITOS TRŪKUMAI BEI SĄNAUDŲ RODIKLIŲ REIKŠMINGI SKIRTUMAI		
2.1. Komunalinių paslaugų sąnaudų augimą labiausiai itakoja išaugusios išlaidos šildymui	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome Savivaldybės biudžetinių įstaigų Veiklos rezultatų ataskaitų (VRA) duomenis bei biudžetinių įstaigų auditui pateiktus komunalinių sąnaudų pagal straipsnius duomenis. Nagrinėjome internte skelbiamus statistinius duomenis apie šilumos ir elektros energijos kainas.</p> <p><u>Skaičiavimas, palyginamoji analizė.</u></p> <p>Analizavome surinktus duomenis apie sąnaudas, jų pokyčius ir pokyčių priežastis. Apskaičiavome komunalinių paslaugų sąnaudų pokyčių vidurkius. Palyginome šilumos ir elektros enerģijos kainų pokyčius rinkose.</p> <p>Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	Nustatyti komunalinių sąnaudų sudėtį pagal straipsnius, pokyčius ir šių pokyčių priežastis
2.2. Savivaldybės biudžetinių įstaigų komunalinių paslaugų sąnaudų didžiausi pokyčiai	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome Savivaldybės biudžetinių įstaigų Veiklos rezultatų ataskaitų (VRA) duomenis bei biudžetinių įstaigų auditui pateiktus komunalinių sąnaudų pagal straipsnius duomenis.</p> <p><u>Skaičiavimas, palyginamoji analizė.</u></p> <p>Analizavome surinktus duomenis apie komunalines sąnaudas, jų struktūrą, sąnaudų pokyčius ir jų priežastis. Įvertinome didžiausias/mažiausias komunalines sąnaudas patyrusiais įstaigas ir įstaigas, kuriose šių sąnaudų pokyčiai didžiausi.</p> <p>Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	Nustatyti Savivaldybės biudžetines įstaigas, kuriose didžiausios komunalinės sąnaudos ir jų pokyčiai
2.3. Švietimo įstaigų komunalinių sąnaudų ir plotų rodikliai ženkliai skiriasi	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome Savivaldybės biudžetinių įstaigų veiklos rezultatų ir biudžeto vykdymo ataskaitas, NTR duomenis, Švietimo ir sporto skyriaus informaciją apie švietimo įstaigų naudojamus plotus ir įstaigas lankančių vaikų skaičių.</p> <p><u>Skaičiavimas, aprašomoji statistika</u></p> <p>Analizavome surinktus duomenis apie švietimo įstaigų komunalines sąnaudas, valdomų pastatų/ patalpų plotus, įstaigas lankančių vaikų skaičių. Apskaičiavome, kokios yra švietimo įstaigų komunalinės sąnaudos tenkančios 1-am kvadratiniam metrui, 1-am švietimo įstaigą lankančiam vaikui ir, koks patalpų plotas tenka 1-am įstaigą lankančiam vaikui. Išsivedėme vidurkius, palyginome tarp įstaigų.</p> <p>Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	Nustatyti, kokios yra švietimo įstaigų komunalinės sąnaudos tenkančios 1-am kvadratiniam metrui, 1-am švietimo įstaigą lankančiam vaikui, koks patalpų plotas tenka 1-am įstaigą lankančiam vaikui bei įvertinti skirtumus
2.4. Ne visos biudžetinės įstaigos teisingai apskaito komunalinių paslaugų išlaidas ir sąnaudas	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėtos Savivaldybės biudžetinių įstaigų biudžeto vykdymo (forma Nr. 2), Veiklos rezultatų ataskaitos, biudžetinių įstaigų auditui pateiktus komunalinių sąnaudų pagal straipsnius duomenys. Peržiūrėti Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai dėl Savivaldybės turto perdavimo patikėjimo ir panaudos pagrindais.</p> <p><u>Palyginamoji analizė</u></p> <p>Peržiūrėjome ir analizavome Savivaldybės biudžetinių įstaigų biudžeto vykdymo ir veiklos rezultatų ataskaitų bei pačių įstaigų auditui pateiktus duomenis apie komunalinių sąnaudas pagal straipsnius.</p> <p>Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	Nustatyti, ar visos biudžetinės įstaigos teisingai apskaito ir apmoka savo patiriamas komunalinių paslaugų sąnaudas

3. NENAUDOJAMO NEKILNOJAMOJO TURTO MAŽĖJA, TAČIAU SPRENDIMAI DĖL DALIES JO NEPRIIMTI			
3.1. Nekilnojamojo turto valdymas planuojamasis strateginiuose dokumentuose	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome Savivaldybės Tarybos sprendimus dėl Turto valdymo strategijos, strateginių veiklos planų patvirtinimo ir jų įgyvendinimo.</p> <p><u>Palyginamoji analizė.</u></p> <p>Peržiūrėjome ir analizavome Savivaldybės Turto valdymo strategiją, strateginius veiklos planus ir jų vykdymo rezultatus. Vertiname, ar Turto valdymo strategijos priemonės įtrauktos į strateginius veiklos planus ir kaip jos vykdomos. Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	<p>Nustatyti, ar savivaldybė turi nuosavybės teise prilausančio nekilnojamojo turto valdymo strategiją ir, ar jos vykdymo priemonės perkeltos į Savivaldybės strateginius planus</p>	
3.2. Nerengiama Savivaldybei nuosavybės teise prilausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaita	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome Savivaldybės tarybos sprendimą, kuriuo patvirtintas Turto valdymo ataskaitos rengimo tvarkos aprašas. Peržiūrėjome Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus bei tinklapyje viešinamą informaciją, siekdamai nustatyti, ar ataskaita parengta ir patvirtinta.</p> <p><u>Palyginamoji analizė.</u></p> <p>Nagrinėjome Savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintą Turto valdymo ataskaitos rengimo tvarkos aprašą. Peržiūrėjome Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus ir Savivaldybės tinklapyje viešinamą informaciją, paklausėme už ataskaitos rengimą atsakingo Turto valdymo skyriaus specialistų. Siekėme nustatyti, ar Savivaldybėje nustatyta tvarka yra rengiamos Turto valdymo ataskaitos. Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	<p>Nustatyti, ar rengiama Savivaldybei nuosavybės teise prilausančio turto valdymo, naudojamo ir disponavimo juo ataskaita</p>	
3.3. Nenaudojamo nekilnojamo turto plotai mažėja, tačiau sprendimai dėl dalies jo nepriimti	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome Savivaldybės Tarybos sprendimus, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, Savivaldybės tinklapyje viešinamą informaciją apie turto valdymą, Nekilnojamojo turto registro duomenis, bei įstaigų Turto valdymo skyriui pateiktus duomenis.</p> <p><u>Palyginamoji analizė.</u></p> <p>Nagrinėjome Savivaldybės Tarybos sprendimus, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, Savivaldybės tinklapyje viešinamą informaciją apie turto valdymą (perdavimas patikėjimo, panaudos, nuomas pagrindais), Nekilnojamojo turto registro duomenis, vertindami registratoras teises, bei įstaigų Turto valdymo skyriui pateiktus duomenis apie valdomą ir nenaudojamą NT. Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	<p>Nustatyti, kaip pakito Savivaldybei nuosavybės teise prilausančio, tačiau funkcijoms atliki nenaudojamo NT plotai po 2020 m. veiklos audito ir įvertinti, ar priimami sprendimai dėl šio turto</p>	
3.4. Nenaudojamų pastatų išlaikymas 2022 m. savivaldybei kainavo per 21,3 tūkst. Eur	<p><u>Dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome įstaigų auditui pateiktus duomenis apie komunalines sąnaudas, kurias įstaigos patyrė išlaikydamos funkcijoms nenaudojamus pastatus (pagal parengtą sąrašą).</p> <p><u>Palyginamoji analizė.</u></p> <p>Nagrinėjome ir vertiname auditui įstaigų pateiktus duomenis apie funkcijoms nenaudojamų pastatų išlaikymo komunalines sąnaudas.</p> <p>Apibendrinome analizės rezultatus.</p>	<p>Nustatyti, kiek 2022 m. Savivaldybei kainavo nenaudojamų pastatų komunalinės paslaugos</p>	
3.5. Įstaigų pasiūlymai, kaip optimizuoti pastatų naudojimą ir sumažinti komunalinių paslaugų išlaidas	<p><u>Apklausa</u></p> <p>Apklausėme 28 Savivaldybės biudžetines įstaigas, siekdamai nustatyti pastatų naudojimo problemas bei galimybes sumažinti komunalinių paslaugų išlaidas.</p> <p><u>Atejimo / situacijos tyrimas</u></p> <p>Biudžetinių įstaigų ir seniūnijų apklausos rezultatų analizė. Įvertinome surinktus duomenis ir apklausos atsakymus, juos apibendrinome.</p>	<p>Nustatyti, kaip pastatų išnaudojimą funkcijoms vykdyti vertina pačios įstaigos ir, kokias galimybes mato, siekiant sumažinti komunalinių paslaugų išlaidas</p>	

